

безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях.

Волонтерам виплачується одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті) або інвалідності волонтера внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва), отриманого під час надання волонтерської допомоги в районі проведення антитерористичних операцій, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, бойових дій та збройних конфліктів. У разі загибелі (смерті) волонтера під час надання волонтерської допомоги в районі проведення антитерористичних операцій, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, бойових дій та збройних конфліктів сім'ї загиблого (померлого), його батькам та утриманцям у рівних частинах виплачується одноразова грошова допомога в розмірі 500 прожиткових мінімумів, встановлених законом для працездатних осіб на дату загибелі (смерті).

У разі встановлення інвалідності волонтера внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва), отриманого під час надання волонтерської допомоги в районі проведення антитерористичних операцій, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, бойових дій та збройних конфліктів, залежно від ступеня втрати працездатності йому виплачується одноразова грошова допомога у визначеному законом розмірі. Розмір одноразової грошової допомоги у разі встановлення інвалідності внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва) визначається виходячи з прожиткового мінімуму, чинного на дату встановлення інвалідності.

Виплата одноразової грошової допомоги здійснюється в порядку та на умовах, визначених Постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 року № 604 «Деякі питання виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті) або інвалідності волонтера внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва), отриманого під час надання волонтерської допомоги в районі проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, бойових дій та збройного конфлікту».

В підсумку слід зазначити, що основною проблемою в належній реалізації адміністративно-правового статусу волонтерських організацій на мою думку є:

- 1) урегулювання порядку реєстрації волонтерських організацій;
- 2) створення реєстру Мінюсту волонтерських організацій та його оприлюднення;
- 3) урегулювання в Законі норми «про зарахування діяльності офіційно оформленого волонтера – фізичної особи, яка здійснює свою волонтерську діяльність не менше ніж 40 годин протягом неділі до загального трудового стажу, а також виплати заробітної плати з надбавками та преміями за основний місцем роботи і збереження робочого місця цієї особи в період дії режиму військового або надзвичайного стану».

1. Про введення воєнного стану» у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України: Указ Президента України від 24 лютого 2022 року №64. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.

2. Про волонтерську діяльність: Закон України від 19 квітня 2011 року № 3236-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 42, ст.435.

3. Про затвердження Порядку надання волонтерської допомоги за окремими напрямками волонтерської діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2015 року № 556. Офіційний вісник України. 2015 р., № 64, стор. 302, стаття 2124.

Наточій Анатолій Дмитрович,
старший викладач кафедри ТСП
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

НАПРЯМИ РОБОТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ З ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА ПРОТИДІЇ ВЧИНЕННЮ ВИПАДКІВ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

За останні роки питання щодо попередження та протидії домашнього насильства в сім'ї доволі часто згадується в контексті діяльності європейських правозахисних, громадських організацій та правоохоронних структур. Актуальність цього питання зумовлена передусім тим, що насильство є однією з найбільш розповсюджених форм порушення прав та свобод людини, а домашнє насильство – це найпоширеніше й найбільш складне для протидії явище.

Згідно зі статистикою за даними ООН в середньому протягом року кожна шоста жінка страждає від домашнього насильства, що в разі перевищує жертви від пограбувань та інших правопорушень. Як повідомляє заступниця Міністра внутрішніх справ Катерина Павліченко, за минулий 2021 рік до

Національній поліції України надійшло на 51% більше скарг від жертв домашнього насильства, аніж в 2020 році. Поняття «домашнє насильство» подано у п. 3 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству». Так, воно визначено як діяння (дії або бездіяльність) або погрози вчинення діянь фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, між колишнім чи теперішнім подружжям, між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа [1]. Домашнє насильство зустрічається в усіх групах населення, на його вчинення не впливає рівень доходу громадян, кількість чи якість освіти. Його об'єктивною стороною може виражатись не тільки прояви фізичного та сексуального насильства, а й в психологічний тиск. Характерною особливістю домашнього насильства є вчинення його у контексті відносин сім'ї. Це стосується не тільки подружжя, шлюб яких є офіційно зареєстрованим, а й їх близьких родичів, що проживають разом, або осіб, що вважають себе сім'єю та проживають разом [2].

Реагування на факти домашнього насильства здійснюється підрозділами Національної поліції України в межах їх повноважень визначених Законом України «Про Національну поліцію». Усвідомлюючи важливість проблеми протидії та попередження домашнього насильства в Україні активно проводяться заходи, спрямовані на створення та оновлення законодавчої бази, яка з правового погляду зможе забезпечити ефективну діяльність Національної поліції України та інших правоохоронних структур, що здійснюють захист прав громадян в цьому напрямку [3]. З огляду на нормативно-правову базу реагування Національної поліції на реагування вчинення домашнього насильства доцільним є зазначити, що стаття 10 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» відображає вичерпний перелік повноважень правоохоронних структур, щодо запобігання та протидії насильства. Також, усвідомлюючи важливість проблеми, проаналізувавши стан скоєння правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством керівництво Національної поліції, згідно з Наказом від 30.08.2019 року № 871, прийняло рішення про утворення 45 мобільних груп з реагування на факти вчинення домашнього насильства у 27 обласних центрах та містах України. До складу даних груп увійшли співробітники служби превентивної діяльності, ювенальної превенції та патрульної поліції. Важливо, що поліцейські пройшли відповідну психологічну, медичну та правову підготовку і в змозі надати невідкладну допомогу постраждалим від домашнього насильства. Успіхом у роботі мобільних груп можна визначити досягнення системи комплексного захисту, а саме: оперативну реакцію після звернення на лінію 102, конфіденційність, професійних працівників, супровід до безпечного місця, надання потрібної допомоги, вжиття подальших заходів для попередження вчинення насильства.

В цей же час, введення воєнного стану в державі створює умови, в яких людина перебуваючи основний свій вільний час в домашніх умовах, досить часто перебуває в умовах обмеженості та постійного спілкування з одніми й тими ж суб'єктами. Дана обставина призводить до постійних суперечливих ситуацій між подружжями та співмешканцями. Адже, в цей час будь-якій людині потрібно комунікувати з суб'єктами поза межами свого кола зв'язків та почерпувати інформацію з інших джерел. Це призводить до того, що подружжя стикається з інформаційним голодом та починають проводити суперечки, в тому числі зі створенням ознак домашнього насильства. В такий спосіб досить доречним буде проведення психологічної та профілактичної допомоги для таких сімей, що в свою чергу буде призводити до психологічного розвантаження таких сімей. В такий спосіб досить вагомий внесок покладається на поліцейських, які реагуючи на повідомлення про домашнє насильство в умовах воєнного стану, повинні створювати почуття безпеки для жертв домашнього насильства, а також мати навички для надання відповідної психологічної допомоги. Така проблема також обумовлюється присутністю обмеження для пересування осіб у комендантську годину, а також під час оголошення повітряної тривоги та необхідністю перебування в укритті.

Отже, спроби приховати факти вчинення будь-якого насильства членами сім'ї мають серйозні наслідки, які стосуються несвочасного реагування з боку відповідних структур. Все це зобов'язує уповноважені підрозділи Національної поліції оперативно та професійно вживати заходів щодо попередження та протидії вчинення насильства. Зазначимо, що у випадках, коли домашнє насильство має місце стосовно дитини, близькі родичі, її законні представники, а також орган опіки та піклування мають можливість звернутись до служби у справах дітей, до суду або органів поліції [4].

1. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 1 січня 2020 р. № 2229. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>

2. Комар А.О., Чорна А.Г. Аспекти вчинення та протидії домашньому насильству в Україні. Збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції з нагоди відзначення міжнародного дня прав людини. Київ, 2021 рік, с. 308-309.

3. В. Л. Костюк, Н. В. Федоровська, М. В. Пашковська. Запобігання та протидія домашньому насильству підрозділами Національної поліції, Національна академія внутрішніх справ, Навчально-науковий інститут №3, Київ, 2021 рік, с. 4-6.

4. Голуб М.В. Деякі напрями роботи Національної поліції з попередження та протидії випадкам домашнього насильства. Науковий вісник публічного та приватного права. Випуск 1. Харків. 2020 р. с. 130-133.